

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

GENEL KURUL
KARAR

CEMAL KOCATEPE BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2021/31220
Karar Tarihi : 27/1/2026

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Basri BAĞCI
Üyeler : Engin YILDIRIM
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN
Kenan YAŞAR
Yılmaz AKÇİL
Ömer ÇINAR
Metin KIRATLI
Raportör : Şahap KAYMAK
Başvurucu : Cemal KOCATEPE
Vekili : Av. Cengiz Han BÜLBÜL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, açılan davanın lehe sonuçlanmasına rağmen vekâlet ücretine hükmedilmemesi ve yargılama giderlerinin ödenmek zorunda bırakılması nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 18/5/2021 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilemez olduğu hususunda oybirliği sağlanamaması nedeniyle kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

4. İkinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

6. Başvurucunun sigorta şirketi aleyhine açtığı kusur tespitine ilişkin davayı gören Bursa 3. Asliye Ticaret Mahkemesi 16/12/2020 tarihinde hukuki yarar yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiştir. Bu kararın sonucu olarak ve davalı şirketin yargılamada vekille temsil edilmesi nedeniyle başvuru aleyhine 4.080 TL vekâlet ücretine hükmedilmiştir. Başvurucu vekili 6/1/2021 tarihinde söz konusu vekâlet ücretini banka yoluyla davalı şirkete göndermiştir. Başvurucunun aleyhine vekâlet ücretine hükmedilen karar istinaf kanun yoluna başvurulmadığından 18/3/2021 tarihinde kesinleşmiştir.

7. Ödemeden haberdar edilmediğini bildiren davalı şirketin vekâlet ücretinin tahsili için başlattığı ilamlı icra takibi, Bakırköy 9. İcra Dairesinin 10/2/2021 tarihli icra emri ile başvurucuya gönderilmiştir. Bunun üzerine başvuru vekili, Bakırköy 4. İcra Hukuk Mahkemesine (Mahkeme) verdiği 17/2/2021 tarihli dilekçeyle ilamdan kaynaklanan vekâlet ücretinin davalı şirkete ödendiğini belirterek icra emrine itiraz davası açmıştır.

8. Başvurucu vekili, dava dilekçesinde icra emrinin iptalini, davalı şirketin toplam alacak üzerinden %20'den aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatına mahkûm edilmesini, ayrıca yargılama harç ve masrafları ile vekâlet ücretinin davalı şirket üzerinde bırakılmasını talep etmiştir.

9. Mahkeme 14/4/2021 tarihinde miktar itibarıyla kesin olmak üzere tarafların yokluğunda davanın kabulüne, icranın geri bırakılmasına ve takdiren başvuru lehine vekâlet ücreti verilmesine yer olmadığına karar vermiştir. Mahkemenin gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...

Dava, İİK'nın 33. maddesi uyarınca ilamlı icra takibinde, alacağın takipten önce ödenmesi nedeniyle icranın geri bırakılması isteğine ilişkindir. İlama dayalı takipte borcun ödendiği iddiası, İİK'nın 33. maddesinde belirtilen belgeler ile ispat edilmelidir. Yargıtay 9. ve 12. Hukuk Dairelerinin içtihatları gereğince kural olarak borçlunun itfa itirazının kabul edilebilmesi için ödeme belgelerinde ödemenin takibe konu alacak için yapıldığına dair açık atf bulunması zorunludur. Davacı borçlunun davalı vekilinin hesabına 6/1/2021 tarihinde 4.080 TL ödeme yapmış olduğu, ödeme belgesi incelendiğinde ödeme takibe konu alacağına ilişkin atıfta bulunulduğu, ancak yapılan ödemeye ilişkin alacaklıya herhangi bir bildirimde bulunulmadığı, alacaklının yapılan ödemeden haberdar edilmediğinden alacaklının davanın açılmasına sebebiyet vermediği anlaşılmalı takdiren yargılama giderleri davacı üzerinde bırakılıp davacı lehine vekâlet ücreti verilmemiş ve aşağıdaki hüküm tesis olunmuştur.

..."

10. Yargılama sürecinde 13,40 TL vekâlet pulu, başvuru harcı (icra), peşin harç ve vekâlet harcı olmak üzere toplam 95 TL ve 11 TL posta masrafindan oluşan toplam 119,40 TL yargılama giderini başvuru ödemiştir.

11. Başvurucu, nihai kararı 28/4/2021 tarihinde öğrenmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. İlgili Mevzuat

12. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "*Yargılama giderlerinin kapsamı*" başlıklı 323. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Yargılama giderleri şunlardır:

...

ğ) *Vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücreti.*

..."

13. 6100 sayılı Kanun'un "*Yargılama giderlerinden sorumluluk*" başlıklı 326. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Kanunda yazılı hâller dışında, yargılama giderlerinin, aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verilir."

14. 6100 sayılı Kanun'un "*Vekâlet ücretinin taraf lehine hükmedilmesi*" başlıklı 330. maddesi şöyledir:

"(1) Vekil ile takip edilen davalarda mahkemece, kanuna göre takdir olunacak vekâlet ücreti, taraf lehine hükmedilir."

15. 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "*Avukatlık ücreti*" başlıklı 164. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder."

2. Yargıtay İçtihadı

16. Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 13/6/2022 tarihli ve E.2021/4847, K.2022/3283 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Şikâyet, haciz sıra cetvelinde sıraya ilişkindir.

İcra mahkemesince, şikâyetçi takip borçlularının sıra cetveline karşı şikâyette bulunamayacakları ve ayrıca bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerinde şikâyet olunan alacaklılar yararına tesis edilen ipotek hakkının, taşınmazın kamulaştırılması nedeniyle kamulaştırma bedeli üzerinde de devam edeceği, bu husus gözetilerek düzenlenen şikâyete konu sıra cetvelinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmadığı gerekçesiyle şikâyetin reddine karar verilmiştir.

...

2) *Şikâyet olunan A. Belediye Başkanlığı vekilinin temyiz itirazlarına gelince;*

HMK'nın 326/1. maddesi hükmü uyarınca kanunda yazılı hâller dışında, yargılama giderlerinin aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verilir.

İcra mahkemesince, şikâyetin reddine karar verilmiş olmasına göre, dosyada vekili bulunan şikâyet olunan A. Belediye Başkanlığı lehine maktu vekâlet ücreti takdir edilmesi gerekirken vekâlet ücretine hükmedilmemesi doğru görülmemiş ve hükmün bu nedenle adı geçen şikâyet olunan yararına bozulması gerekmiş ise de, anılan yanlışığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, icra mahkemesi hükmününun gerekçesi ve hüküm fıkrası, vekâlet ücreti yönünden yalnızca hükmü temyiz eden A. Belediye Başkanlığı lehine olmak üzere değiştirilerek 6100 sayılı HMK'nın 370/2 maddesi uyarınca kararın aşağıdaki şekilde düzeltilerek onanması gerekmektedir.

... "

17. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 23/10/2023 tarihli ve E.2022/1984, K.2023/6064 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...

Uyuşmazlık, 2004 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında davacının icra dosyasındaki dava dışı takip borçlusuna borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkindir.

...

Dava, 2004 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereğince yapılan üçüncü haciz ihbarnamesi nedeniyle dava dışı takip borçlusuna borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkin olup, ilk derece mahkemesinin davanın kabulüne ilişkin kararının taraf vekillerince istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince dava dışı takip borçlusu E.E.'nin davacı şirket nezdinde 2004 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesi gereğince yapılan haciz ihbarnamelerine konu miktarda alacağı bulunmadığı ve davalının davanın açılmasına sebebiyet vermediğinden yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılması ile vekâlet ücretine takdir edilmemesinin yerinde görüldüğü gerekçesiyle taraf vekillerinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

...

Yeri gelmişken belirtilmelidir ki, vekâlet ücreti de bir yargılama gideridir (6100 sayılı Kanun'un 323 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi). Bu sebeple 29/5/1957 gün ve 4/6 sayılı İçtihadî Birleştirme Kararında belirtildiği şekilde, yargılama giderlerinden olan avukatlık parası, diğer yargılama giderlerinde olduğu gibi mahkemece kendiliğinden hükme bağlanır. Kural olarak, davada haklı çıkan taraf kendisini vekil ile temsil ettirmiş ise, vekâlet ücreti diğer yargılama giderleri gibi haksız çıkan taraftan alınarak haklı çıkan tarafa verilir.

Görüleceği üzere yargılama giderleri hem davayı kazanan tarafça daha önce peşin olarak ödenen hem de dava sonunda ödenmesi gereken harç ve masraflar ile yargılama gideri olan vekâlet ücretidir. Mahkemenin, davayı kaybeden tarafı yargılama giderlerine mahkûm etmesi için mutlaka karşı tarafça bir talepte bulunulmuş olması gerekmez; bu konudaki karar mahkemece kendiliğinden verilir.

...

6100 sayılı Kanun'un 326 ncı maddesine göre yargılama giderlerinin kural olarak, davada haksız çıkan yani aleyhine hüküm verilen tarafa yükletilmesi gerekmesine rağmen, mahkemece yapılan tüm yargılama giderlerinin davacı üzerine bırakılmasına ve davacı lehine vekâlet ücretine hükmedilmemesine şeklinde hüküm kurulması doğru olmaması, kararın buyönden bozulması gerekmiştir."

18. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 24/2/2025 tarihli ve E.2024/7725, K.2025/1517 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı icra takibinde, borçlunun icra mahkemesine başvurusunda; sair şikâyet nedenlerinin yanı sıra ipotek belgesi ve akit tablosu ile takibe ilişkin kredi genel sözleşmesi ve sözleşmenin eki niteliğindeki belgelerin tasdikli evrak suretlerinin dosyaya ibraz edilmediğini ve muhafaza altına alınmadığını ileri sürerek icra emrinin, icra emri tebligatının ve takibin iptalini istediği, ilk derece mahkemesince, şikâyetin kısmen kabulüne karar verildiği, borçlu tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, icra emri tebliğ işleminin usulsüz olduğu kabul edilmesine rağmen hüküm kurulmadığı gerekçesi ile istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına, icra emrinin tebliğ tarihinin 5/5/2019 olarak düzeltilmesine, diğer şikâyetlerin kısmen kabulüne dair hüküm kurulduğu, kararın taraflarca temyiz edildiği, Dairemizce ipotek belgesi ve akit tablosu ile takibe ilişkin kredi genel sözleşmesi ve sözleşmenin eki niteliğindeki belgelerin tasdikli evrak suretlerinin dosyaya ibraz edilmediğine ilişkin şikâyet ve istinaf nedeni hakkında Bölge Adliye Mahkemesince değerlendirme yapılmadığından bahisle kararın bozulduğu mahkemece, bozma ilamına uyularak davanın kısmen kabulüne ve kısmen reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

...

Borçlunun temyiz itirazlarına gelince;

Sair temyiz itirazları yerinde değilse de,

HMK'nın 326. maddesi, 'Kanunda yazılı hâller dışında, yargılama giderlerinin aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verilir. Davada iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa, mahkeme yargılama giderlerini tarafların haklılık oranına göre paylaşır. Aleyhine hüküm verilenler birden fazla ise mahkeme yargılama giderlerini bunlar arasında paylaşabileceği gibi müteselsilen sorumlu tutulmalarına da karar verebilir.' hükmünü amirdir.

Maddenin birinci fıkrası, hukuki korunma isteğinde haklı çıkmanın doğal bir sonucudur. Kural olarak, haksız dava açan veya haksız olarak aleyhine dava açılmasına sebebiyet veren kişi bütün yargılama giderlerinden sorumlu olacaktır. Ancak, kusuru olmaksızın aleyhine dava açılan ve yine aleyhine hüküm verilen taraf yargılama giderlerinden sorumlu tutulmayacaktır.

Davada haklı çıkan tarafın davasını vekille takip etmesi durumunda, lehine hükmedilen tutar olan vekâlet ücreti de, bir tür yargılama gideridir ve sorumlusu yine HMK'nın 326. maddesine ve yukarıda açıklanan kurala göre belirlenecektir.

Somut uyuşmazlıkta; Bölge Adliye Mahkemesince, mahkeme kararının kaldırılmasına karar verilerek borçlunun şikâyetinin kısmen kabulü ile kısmen reddine karar verildiği ve incelemenin duruşma açılarak yapıldığı anlaşılmakla, borçlunun kendini bir vekille temsil ettirdiği de gözetilerek, istinaf yargılaması açısından borçlu lehine vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir."

B. Uluslararası Hukuk

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

19. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar[ın] ... esası konusunda karar verecek olan, ...bir mahkeme tarafından kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir..."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

20. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) medeni hak ve yükümlülükler kapsamındaki bir uyuşmazlıkta başvuruçunun, yaptığı yargılama masraflarının geri ödenmemesinin genel olarak adil yargılanma hakkı özel olarak da mahkemeye erişim hakkı kapsamındaki yerini değerlendirdiği *Černius ve Rinkevičius/Litvanya* (B. No: 73579/17 14620/18,18/2/2020) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"50. Başvuranlar, bir şirketin yöneticileri olarak iş hukuku kurallarını ihlal ettiklerinin tespit edildiği ve para cezasına çarptırıldıkları Devlet İş Müfettişliği kararlarına itiraz ederken idari dava masrafları için tazminat almak istemişlerdir. ... Mahkeme, bu yargılamaların sonucunun Sözleşme'nin 6§1 maddesi anlamında "medeni hak ve yükümlülüklerini etkilediğini düşünmektedir.

...

68. Mahkeme, mevcut davadaki başvuruların yasal işlem başlatma imkânına sahip olduklarını kaydetmektedir. Devlet İş Müfettişliği'ne dava açarak ve bu kurum tarafından verilen para cezalarına itiraz ederek bu imkândan yararlanmışlardır (bkz. yukarıdaki 9. ve 17. paragraflar). Hâl böyleyken ve Hükümet tarafından öne sürülenin aksine, Mahkeme bunun tek başına 6§1 maddesinin tüm gerekliliklerini karşıladığına karar vermeye hazır değildir. Mahkeme, Sözleşme'nin teorik veya hayali hakları değil, pratik ve etkili hakları güvence altına almayı amaçladığını hatırlatır (bkz. Zubac/Hırvatistan [BD], yukarıda anılan, § 77). Mahkeme, başvuruların mahkemeye gitmekteki niyetlerinin, mahkeme işlemlerine akademik bir egzersiz olarak katılmak değil, daha ziyade bir sonuç elde etmek olduğunu kabul etmeyi makul bulmaktadır. Mahkeme, başvuruların, haklarını savunmak için mahkemeye gitmenin, sonunda dava açmadan önceki durumlarından daha kötü bir durumda olmaları hâlinde anlamsız olduğu yönündeki ifadelerine atıfta bulunmaktadır (bkz. yukarıdaki 57. paragraf). Bu davada tam olarak böyle olmuştur, çünkü başvuruların her birinin üzerindeki mali yük, başlangıçta karşılaştıklarının neredeyse iki veya üç katına çıkmıştır. Dolayısıyla, mahkemeye erişim imkânına sahip olmalarına rağmen, Mahkeme, *ex post facto* [makabline şamil] olarak masraflarının geri ödenmesinin reddedilmesinin, başvuruların mahkemeye erişim hakkının engellenmesi anlamına geldiğini tespit etmiştir (bkz. *mutatis mutandis*, Klauz/Hırvatistan, no. 28963/10, § 77, 18 Temmuz 2013, diğer referanslarla birlikte).

...

74. Yukarıda belirtilen hususlar ışığında ve bu davanın özel koşullarında, Mahkeme, yerel mahkemelerin, başvuruların, Devlet İş Müfettişliği tarafından verilen para cezalarına itiraz ettikleri ve ilgili kararların temelsiz olduğu gerekçesiyle iptal edilmesini sağladıkları (bkz. yukarıdaki 9. ve 17. paragraflar) idari dava sırasında yaptıkları yargılama giderlerini, bu yargılama giderlerinin miktarına bakılmaksızın, geri ödemeyi reddetmelerinin, mahkemeye erişim haklarının ve dolayısıyla Sözleşme'nin 6§1 maddesinin ihlalini teşkil ettiği kanaatinde dir."

21. AİHM'in yakın tarihli *Jakutavičius/Litvanya* (B. No: 42180/19, 13/2/2024) kararında ise şu değerlendirmeler yapılmıştır:

"1. Bu dava, başvuranın, alkollü araç kullandığı için kendisine kesilen para cezasına başarıyla itiraz ettiği idari hukuk ihlali yargılamasında yaptığı masraf ve harcamaların geri ödenmesi konusuyla ilgilidir. Başvuran, masraf ve harcamalarının geri ödenmemesinin, Sözleşme'nin 6§1 maddesini ihlal ederek, kendisini etkili bir şekilde savunma hakkını ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuştur.

...

60. Söz konusu tarihte, İdari Hukuk İhlalleri Kanunu, idari hukuk ihlaline ilişkin yargılamaların durdurulduğu bir kişi tarafından yapılan masraf ve harcamaların geri ödenmesini öngörmemekteydi (bkz. yukarıdaki 35. paragraf). Ancak Yüksek İdare Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi içtihadına ve "kaybeden öder" ilkesine dayanarak, bu tür masrafların geri ödenmesi gerektiğini kabul etmiştir (bkz. yukarıdaki 38-40. paragraflar). Mahkeme, masraf ve harcamaların geri ödenmesinin, idari hukuk ihlali davalarının durdurulmasının otomatik bir sonucu olmadığını, ancak ilgili kamu makamlarının veya görevlilerinin hukuka aykırı davranışlarının tespit edilmesi gerektiğini gözlemlemektedir. Ayrıca, idari mahkemelerin uygulamasında, idari hukuk ihlali işlemlerinin durdurulmuş olmasının bu tür bir hukuka aykırılığın tespiti için yeterli olup olmadığı konusunda bazı tutarsızlıklar olduğunu gözlemlemektedir (bkz. yukarıdaki 38-40. paragraflar). Her ne olursa olsun, Mahkeme, haklarında idari hukuk ihlali yargılamaları böyle bir ihlalin gerçekleşmediği gerekçesiyle durdurulan kişilerin bu hakkının Litvanya hukuku tarafından tanınmış olduğunun söylenebileceğine ve bu hakkın kullanılmasının belirli koşullara tabi olmasının farklı bir sonuca yol açmayacağına ikna olmuştur. Buna göre, Mahkeme, Sözleşme'nin 6§1 maddesinin mevcut davada medeni hukuk başlığı altında uygulanabilir olduğuna karar vermiştir.

...

78. Buna göre, Mahkeme, lehine bir mahkeme kararı elde etmiş olmasına rağmen, başvuranın yasal savunma masraflarını ve yargılama sırasında yaptığı diğer masrafları karşılama yükümlülüğünün, mahkemeye erişim hakkına yönelik bir kısıtlama teşkil ettiğini tespit etmiştir.

..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

22. Anayasa Mahkemesinin 27/1/2026 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

23. Başvurucu, aleyhine haksız olarak başlatılan icra takibi neticesinde açtığı dava lehine sonuçlanmasına rağmen Mahkemece lehe vekâlet ücretine hükmedilmediğini ve yargılama giderlerini ödemek zorunda bırakıldığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

24. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

25. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun şikâyetlerinin özünün yargılama lehine sonuçlanmasına rağmen vekâlet ücretine hükmedilmemesi hususuna ilişkin olduğu görüldüğünden başvuru mahkemeye erişim hakkı kapsamında incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

26. Öncelikle icra hukuk mahkemelerinin şikâyet başvurularıyla ilgili olarak verdikleri kararların adil yargılanma hakkı yönünden bireysel başvuru incelemesine konu olup olamayacağı Anayasa Mahkemesince benzer başvurular kapsamında değerlendirilmiş ve şikâyetin takibin diğer tarafını ilgilendirip ilgilendirmediğinden ziyade somut olay çerçevesinde şikâyet başvurusu sonunda verilen kararın ilgilinin haklarını etkileyip etkilemediği hususunun değerlendirilmesiyle bir sonuca varılmasının doğru olacağı kabul edilmiştir (*İbrahim Demiryak* [1. B.], B. No: 2013/4075, 10/3/2016, § 25).

27. Eldeki başvuruda başvuru aleyhine ilama dayalı vekâlet ücretinin tahsili için takip başlatılmış, bunun üzerine yapılan icra emrine itiraz sonucunda icranın geri bırakılmasına karar verildiği hâlde başvuru lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği ve yargılama giderlerinin üzerine bırakıldığı görülmüştür. Dolayısıyla yargılamada başvurunun birtakım mali yükümlülüklerle katlanmak zorunda bırakıldığı anlaşılmıştır.

28. Başvuruya konu talebin hukuk sisteminde uyumsuzluk konusu yapılabildiği anlaşılacakla başvurunun mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasının Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanının kapsamında yer aldığı kabul edilmelidir.

29. Diğer taraftan başvurunun Anayasa Mahkemesine yapılacak olan bireysel başvurularda bir kabul edilebilirlik kriteri olarak dikkate alınan anayasal ve kişisel önemden yoksun olma kriteri yönünden de incelenmesi gerekir.

30. Temel hak ve özgürlüklerin ilk elden kamu makamları ve yargı mercileri tarafından korunması gerekir. Belli bir meselede bu merciler tarafından Anayasa'ya uygun korumanın sağlanmadığının ileri sürülmesi hâlinde bireysel başvuru yapılabilir. Bu durumda Anayasa Mahkemesi, o meseleye ilişkin olarak Anayasa'yı yorumlar ve bir karar verir. Bundan sonra kamu makamları ve yargı mercilerinin aynı meseleye ilişkin uygulamalarını bu yorum çerçevesinde gerçekleştirmeleri beklenir. Aksi durum, aynı meseleye ilişkin tüm uyumsuzlukların Anayasa Mahkemesi önüne taşınması sonucunu doğurur. Bu şekilde işleyen bir bireysel başvuru yolunun sürdürülebilmesi ise imkânsızdır. Söz konusu yolun işlerliğini devam ettirmesinde Anayasa Mahkemesinin Anayasa'yı yorumlaması kritik öneme sahiptir. Bu işlevini en iyi şekilde yerine getirebilmesi ise -her bir başvuruda adaleti sağlamaktan ziyade- Anayasa Mahkemesinin daha önce Anayasa'yı yorumlamadığı meselelere odaklanmasına bağlıdır (*K. V. [GK]*, B. No: 2014/2293, 1/12/2016, § 53).

31. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Anayasa Mahkemesinin Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımayan ve başvurunun önemli bir zarara uğramadığı başvuruların kabul edilemezliğine karar verebileceği kurala bağlanmıştır.

32. Anayasa Mahkemesi anayasal ve kişisel önem kriterini daha önce *K.V.* kararında incelemiş, temel ilkelerini belirlemiştir. Buna göre kanunda anayasal ve kişisel önemden yoksun başvuruların kabul edilemez bulunabilmesi için iki şart öngörülmüştür: *Anayasal önem* olarak adlandırılabilir olan birinci şart başvurunun Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımaması, *kişisel önem* olarak adlandırılabilir olan ikinci şart ise başvurunun önemli bir zarara uğramamasıdır (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. *Ahmet Baş* [GK], B. No: 2019/42746, 17/5/2023, § 43).

33. Başvurucunun ekonomik durumu, davanın niteliği, yargılama süreci ve başvuruya konu nihai kararın verildiği tarihteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre hükmedilebilecek vekâlet ücretinin 1.360 TL olduğu gözetildiğinde kişisel önem ölçütü yönünden başvurucunun önemli bir zarara uğradığı söylenemez. Bununla birlikte lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetin yaygın bir genel soruna işaret etmesi ile Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önemli olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Anayasa Mahkemesi verdiği norm denetimi kararlarında lehe vekâlet ücretinden yoksun bırakılmanın mahkemeye erişim hakkını sınırladığı (bkz. § 39) sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla başvurunun anayasal ve kişisel önem kriteri yönünden kabul edilebilir olduğu anlaşılmıştır.

34. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Hakkın Kapsamı ve Müdahalenin Varlığı

35. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan Anayasa'nın 36. maddesine "*adil yargılanma*" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerce de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Sözleşme'yi yorumlayan AİHM Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmiştir (*Özbakım Özel Sağlık Hiz. İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti.* [2. B.], B. No: 2014/13156, 20/4/2017, § 34).

36. Mahkemeye erişim hakkı bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına gelmektedir (*Özkan Şen* [2. B.], B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 52). Dolayısıyla kişinin mahkemeye başvurmasını engelleyen veya mahkeme kararını anlamsız hâle getiren ya da onu önemli ölçüde etkisizleştiren müdahaleler mahkemeye erişim hakkı kapsamında değerlendirilir.

37. Anayasa Mahkemesi *Mürsel Malkoç* ([GK], B. No: 2013/9466, 27/10/2015, § 17) kararında, kamulaştırmassız el atma nedeniyle açılan tazminat davasında lehe hükmedilen nispi vekâlet ücretinin karar düzeltme aşamasında maktu olarak değiştirilmesi meselesini mahkemeye erişim hakkı çerçevesinde ele almıştır.

38. Anayasa Mahkemesi *Aksaray Tır Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.* ([1. B.], B. No: 2017/36736, 19/9/2018, § 85) kararında ise *Mürsel Malkoç* kararındaki yaklaşımını değiştirerek, nispi yerine maktu vekâlet ücretine karar verilmesi konusundaki şikâyet kapsamında lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesinin mahkemeye erişim hakkına bir müdahale olarak nitelenmesinin mümkün olmadığı ancak lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesinin somut olayın tüm şartları çerçevesinde adil yargılanma hakkının diğer güvencelerinden birini etkilediğinin ortaya konulduğu hâllerde etkilenen güvence kapsamında incelenmesinin mümkün olduğu sonucuna varmıştır.

39. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi anılan karardan sonra norm denetimi kapsamında verdiği yakın tarihli kararlarında taraflar lehine hükmedilmesi gereken yargılama gideri ve vekâlet ücretinden yoksun bırakılma sonucunu doğuran uygulamaların mahkemeye erişim hakkı açısından sınırlamaya neden olduğunu/olabileceğini ifade etmiştir (AYM, E.2021/58, K.2024/14, 23/1/2024, § 21; E.2023/160, K.2024/77, 14/3/2024, § 11; E.2024/130, K.2024/235, 25/12/2024, § 46; E.2025/31, K.2025/183, 10/9/2025, § 56). Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru ve norm denetimi kapsamındaki içtihadının uyumlu hâle getirilmesinin sağlanması bakımından taraflar lehine hükmedilmesi gereken yargılama gideri ve vekâlet ücretinden yoksun bırakılma sonucunu doğuran uygulamaların da mahkemeye erişim hakkına müdahale teşkil ettiğinin kabul edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

40. Başvurucunun açtığı icra emrine itiraz davasının kabulüne ve icranın geri bırakılmasına karar verildiği ancak başvuru lehine vekâlet ücretine hükmedilmediği gibi yargılama giderlerinin de üzerine yüklendiği görülmüştür.

41. Bu bağlamda başvurunun yargılama neticesinde vekâlet ücretini elde etme konusundaki menfaatinin medeni hak ve yükümlülükler kapsamında olduğu, lehine bir mahkeme kararı elde etmesine rağmen vekâlet ücretine hükmedilmemesinin ve yargılama sırasında yaptığı diğer masrafları karşılamak durumunda kalmasının mahkemeye erişim hakkına müdahale teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

42. Adil yargılanma hakkının görünüşlerinden biri olan mahkemeye erişim hakkı, mutlak bir hak olmayıp bu hakkın sınırlandırılması mümkündür. Ancak mahkemeye erişim hakkına müdahalede bulunulurken Anayasa'nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen 13. maddesinin gözüne alınması gerekmektedir.

43. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

44. Anılan hakka yönelik müdahale Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen şartlara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 36. maddesinin ihlalini teşkil edecektir.

45. Bu itibarla yukarıda belirtilen müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, haklı bir sebebe dayanma (meşru amaç) ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama ölçütlerine uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

(1) Genel İlkeler

46. Hak ve özgürlüklerin, bunlara yapılacak müdahalelerin ve sınırlandırmaların kanunla düzenlenmesi bu haklara ve özgürlüklere keyfi müdahaleyi engelleyen, hukuk güvenliğini sağlayan demokratik hukuk devletinin en önemli unsurlarından biridir (*Tahsin Erdoğan* [2. B.], B. No: 2012/1246, 6/2/2014, § 60).

47. Müdahalenin kanuna dayalı olması öncelikle şekli manada bir kanunun varlığını zorunlu kılar. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından çıkarılan şekli anlamda bir kanun hükmünün bulunmaması hakta yapılan müdahaleyi anayasal temelden yoksun bırakır (*Ali Hıdır Akyol ve diğerleri* [GK], B. No: 2015/17510, 18/10/2017, § 56). Kanunun varlığı kadar kanun metninin ve uygulamasının da bireylerin davranışlarının sonucunu öngörebileceği kadar hukuki belirlilik taşıması gerekir. Bir diğer ifadeyle kanunun kalitesi de kanunilik koşulunun sağlanıp sağlanmadığının tespitinde önem arz etmektedir (*Necmiye Çiftçi ve diğerleri* [1. B.], B. No: 2013/1301, 30/12/2014, § 55). Müdahalenin kanuna dayalı olması, iç hukukta müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir ve öngörülebilir kuralların bulunmasını gerektirir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44).

48. Kanunilik unsuru yönünden değerlendirme yapılırken yargı mercilerince müdahaleye imkân tanıyan kanun hükümlerinin yorumu ve bu hükümlerin olaya uygulanması bariz takdir hatası ya da açık bir keyfilik içermediği sürece bu alanda bir inceleme yapılması bireysel başvurunun amacıyla bağdaşmaz. Ancak yargı mercilerinin müdahaleye imkân tanıyan kanun hükmünü açık bir biçimde hatalı yorumladıklarının ve uyguladıklarının tespiti hâlinde müdahalenin kanunilik temelinden yoksun olduğu sonucuna ulaşılabilir (*Ramazan Atay* [1. B.], B. No: 2017/26048, 29/1/2020, § 29).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

49. Başvurucunun, icra emrine yaptığı itiraz Mahkemece kabul edilmiş ancak söz konusu icra emrine konu alacağına ilişkin ödemedeki karşı tarafın haberdar edilmediğinden davanın açılmasına sebebiyet vermediği gerekçesiyle taktiren yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına ve lehine vekâlet ücretine hükmedilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

50. Somut olayda başvurunun mahkemeye erişim hakkına yapılan bir müdahalenin mevcut olduğu kuşkusuzdur. Mahkemeye erişim hakkına yapılan bu müdahalenin ise yukarıda da değinildiği üzere öncelikle belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir bir kanuni temelinde bulunması gerekmektedir. Diğer bir deyişle eldeki başvuru bakımından Anayasa Mahkemesi, öncelikle mahkemeye erişim hakkına müdahale teşkil eden icra emrine itirazın kabulüne ve icranın geri bırakılmasına karar verilmesine rağmen başvurunun yargılama giderlerine katlanmasının ve lehine vekâlet ücretine hükmedilmemesinin kanuni bir dayanağının olup olmadığını tespit etmek durumundadır.

51. 6100 sayılı Kanun'un 326. maddesinin (1) numaralı fıkrasında kanunda yazılı hâller dışında yargılama giderlerinin aleyhine hüküm verilen taraftan alınacağı, aynı Kanun'un 330. maddesinde vekil ile takip edilen davalarda taraf lehine vekâlet ücretine hükmedileceği kurala bağlanmıştır. Mahkeme ise gerekçeli kararında lehe vekâlet ücretine hükmetmeme konusunda kanuni bir dayanak göstermemiş, takdirene vekâlet ücreti vermemiştir. Mahkeme, yargılama aleyhine sonuçlanan tarafın yargılama giderleri ve vekâlet ücretine katlanması yönünde herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık kanun hükmü bulunmasına rağmen yargılama giderlerini başvuru üzerinde bırakmasını ve vekâlet ücretine hükmetmemesini başvuru yapanın yaptığı ödemeye yönelik olarak alacaklıya bildirimde bulunmadığından hareketle davanın açılmasına alacaklının neden olmadığı gerekçesi ile açıklamıştır.

52. Öte yandan 6100 sayılı Kanun'un 326. maddesinin (1) numaralı fıkrasında geçen "*kanunda yazılı hâller dışında*" ibaresinden yargılama giderlerinin aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına yönelik olarak istisnai durumların öngörülebileceği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda 6100 sayılı Kanun'da yer alan feragat ve kabul hâlinde yargılama giderlerinin, dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle yargılama giderlerinin ve esastan sonuçlanmayan davalarda yargılama giderlerinin hangi tarafa yükletileceğine ilişkin düzenlemeler anılan genel kurala istisna teşkil etmektedir. Ancak mahkemenin gerekçesini oluşturan yapılan ödemeye ilişkin olarak alacaklıya herhangi bir bildirimde bulunulmadığı, alacaklının yapılan ödemeden haberdar edilmediğinden davanın açılmasına sebebiyet vermediği hususunun kanun koyucunun düzenlediği istisnalar arasında bulunmadığı görülmüştür.

53. Yukarıdaki hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden 6100 sayılı Kanun'da yer alan düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla yargılama giderlerinden aleyhine hüküm verilen tarafın sorumlu olacağı, bu kapsamda aleyhine hüküm verilenin karşı tarafça yapılan yargılama giderlerini ödemesine, ayrıca yargılama sırasında kendisinin yaptığı masrafların da üzerinde bırakılmasına karar verileceği, vekil ile temsil edilmesi hâlinde yargılamada haklı çıkan tarafın lehine vekâlet ücretine hükmedileceği anlaşılmaktadır.

54. Başvuru konusu olayda başvuru yapanın icra emrine yaptığı itirazın kabul edildiği ve icranın geri bırakılmasına karar verildiği açıktır. Zira başvuru, takibe konu alacağı ödemek için karşı taraf ile e-posta aracılığıyla iletişim kurarak iban numarası talep etmiş; takibe konu vekâlet ücretini aynı gün göndermiştir. Ancak dava nihai olarak kabul edildiği hâlde Mahkeme, başvuru lehine vekâlet ücretine hükmetmemiş; yargılama giderlerini başvuru üzerinde bırakmıştır. Mahkeme bireysel başvuruya konu olan davada yargılama giderlerini başvuru üzerinde bırakmasını ve başvuru lehine vekâlet ücreti verilmesine yer olmadığını ifade eden hükmünün kanuni dayanağına ilişkin bir değerlendirmede bulunmamıştır. Bu hâliyle kanun koyucu tarafından yargılama giderlerinden hangi tarafın hangi durumda sorumlu tutulacağına duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıkça düzenlendiği gözetildiğinde başvuru lehine vekâlet ücretine hükmedilmemesinin kanuni dayanağının Mahkeme tarafından gösterilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Varılan bu sonuca göre müdahalenin meşru bir amacının bulunup bulunmadığının veya ölçülü olup olmadığının değerlendirilmesine gerek görülmemiştir.

55. Bunun yanı sıra 119,40 TL yargılama giderinin takdiren başvuru üzerinde bırakılmasının da kanuni dayanaktan yoksun olduğu, icranın geri bırakılmasına karar verildiği hâlde başvuru yapanın yargılama giderlerinin yüklenmesinin kanuni bir dayanağı olmadığı anlaşılmıştır.

56. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

VI. GİDERİM

57. Başvurucu; ihlalin tespiti ile 5.000 TL maddi ve 5.000 TL manevi tazminat, aksi kanaatte olunması hâlinde ise yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

58. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)* [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

59. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurucunun maddi ve manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mahkemeye erişim hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Bakırköy 4. İcra Hukuk Mahkemesine (E.2021/72, K.2021/246) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

E. 487,60 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.487,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 27/1/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.